

Wat het voor mij betekent om christelijk gelovig te zijn (vandaag)?

Beste aanwezigen.

Wat ben ik dankbaar dat jullie hier vandaag naar mijn verhaal willen luisteren. Ook wil ik dank richten aan de organisatie die mij deze kans wilde geven. Het verrast me steeds opnieuw welke mooie ervaringen mijn pad kruisen dankzij de plek die het geloof inneemt in mijn leven.

Voor ik kan antwoorden op de vraag wat het gelovig zijn voor mij vandaag betekent, wil ik jullie een inkijk geven in mijn individuele geloofsontwikkeling.

Persoonlijk geloofspad

Als kind van ouders uit de jaren '60 gingen wij regelmatig naar de kerk. Er bestond in de parochie waar ik woonde een maandelijkse gezinsviering, waar mijn papa gitaar speelde en mijn mama zich engageerde als begeleider. Ze gaf ook vormselcatechese en daardoor gingen we jaarlijks mee op catecheseweekend. Heerlijke momenten van ontmoeting, plezier en geloof. Ik voelde me thuis in het kerkgebouw en ervaarde een gemeenschap rondom mij. Er wordt binnen mijn familie nog steeds verteld over enkele oudere kerkgangers die vertederd toekeken wanneer ik als klein meisje stond te dansen op de liedjes uit de viering. Op het moment zelf sta je er natuurlijk niet bij stil, maar nu ik erop terugblik kan ik wel zeggen dat deze context me een ervaring van basisvertrouwen heeft meegegeven waar ik nog steeds op verder bouw. Voor mij is dit een fundamentele bouwsteen van het christelijk geloof: je mag je gedragen weten, mens.

Tijdens mijn theologie studie keek ik er iets kritischer op terug, ik ontdekte dat deze praxis echt gekleurd was door de tijdsgeest en dat er vooral aan waardenopvoeding gedaan werd met een sausje van God en Jezus. De priester zijn mantra was *Vreugde, Vriendschap en Vrede en Verzoening*. Ik had een kinderlijk geloof, letterlijk: Jezus was mijn vriend. Toch ben ik vandaag minder streng. Er was gemeenschap en er was plezier, muziek, beleving. Dat zijn volgens mij bijzondere wegen waarlangs Gods Geest werkzaam is. Wegen die in de huidige context vaak verder te zoeken zijn. Ik ben nu dus vooral dankbaar dat deze voedingsbodem er was, en bezorgd over waar de kinderen van nu deze voedingsbodem nog kunnen ervaren.

Toch verliep niet alles over rozen. Op een bepaald moment vielen er enkele koppels weg uit deze gemeenschap, men begon te scheiden. In mijn beleving leek het op een waternood. Eén koppel ging uit elkaar en plots volgden er nog enkelen, waaronder ook mijn ouders. Op zich geen traumatische ervaring, maar wel bepalend voor mijn verdere contact met kerk en geloof. Door de strenge dogmatiek van de kerk in verband met echtgescheidenen, 'durfden' mijn ouders niet meer naar de kerkdienst te gaan. En als twaalfjarige ga je niet, als je ouders niet gaan.

Was het deze context of de puberteit? Waarschijnlijk een samenloop van omstandigheden. Maar ik belande in 'de kritische fase'. God op een wolk? Jezus over water?! Laat me niet lachen.

Godsdienstleerkrachten uit het secundair onderwijs deden hun best om hier en daar een tegenprik te geven waardoor ik af en toe wel kleine stapjes bleef zetten in het proces van geloofsgroei. Maar verder had ik geen ruimere cirkel van mensen meer waarvoor het geloof nog een rol speelde. Jezus, mijn kindervriend, hield even een winterslaap. Ik voelde me niet verlaten, maar ik wist niet meer hoe ik verder kon.

Dit verergerde toen ik enkele keren de eucharistie bijwoonde in een gemeenschap waar men zich er snel van af wilde maken. Een lector die van begin tot einde de teksten op dezelfde toon en intonatie afratelde, alsook de liedjes, 'alleluja'. Op die manier is er niets te vieren in de kerk. Het verhaal leek op sterven na dood. Deze ervaring maakt me wel gevoelig voor de verhalen die studenten vandaag met me delen. Voor hen is het vreemd om een kerkdienst bij te wonen, ze hebben vaak geen kapstokken meer. Daardoor voelen ze zich niet op hun plaats en ontdekken niets dat hen kan aanspreken. Ze gaan eventueel om een oma plezier te doen, of omdat het van hen verwacht wordt om een ritueel bij te wonen, maar daar blijft het vaak bij: '*bijwonen*' in plaats van '*zich aangesproken weten*'.

Terug naar mijn eigen groei: er bleef toch sluimerend een fascinatie voor het christendom aanwezig en gevoed door godsdienstleerkrachten in het laatste deel van het secundair onderwijs ontdekte ik meer en meer de complexiteit en interne pluraliteit van het katholieke geloof. Dit bracht ook ruimte in mijn eigen hoofd. Het inzicht en de geruststelling dat er al eerder mensen kritische vragen hebben gesteld bij het geloof en dat er boeken bestaan over hun zoektocht! De nieuwsgierigheid naar het grotere geheel groeide. Er is een wereld die ik maar van ver ken, maar die toch wel meer te bieden heeft. Die wilde ik gaan ontdekken. Start studie Theologie!

Wat deze 'moeilijke' periode me wel geleerd heeft, is dat de cultuur meer en meer in de weg kan staan van een volwassen omgang met het geloof. Als er in de cultuur vooral simplistische letterlijke voorstellingen te vinden zijn van God en geloof, dan is het moeilijk om zelf een andere weg te vinden. Dat motiveert me vandaag enorm in mijn werk. Ook jongvolwassenen van nu, komen in de bredere cultuur vooral met basic veronderstellingen over het christendom in contact, een God die aan touwtjes trekt in de film Bruce Almighty, een Jezus die over water wandelt als hij Redbull drinkt. Op zich heb ik daar geen problemen mee als katholiek, maar ik maak me wel zorgen voor mensen die nog niet zo stevig in hun geloofsschoenen staan. Vandaar dat ik enorm inzet op mijn getuigenisfunctie in het onderwijs dat ik geef. Als je jongvolwassenen van binnenuit een ander verhaal over het christelijk geloof kunt aanbieden, wek je oprechte interesse. Dan ontstaat er bereidheid om op hun beurt ook met jonge kinderen op een andere manier aan de slag te gaan.

Tijdens mijn studies in Leuven, voelde ik me thuishoeren. Niet alleen letterlijk in de sfeervolle oude campus van het Marie-Theresiacollege, mijmerend over al die voetstappen van mijn voorgangers uit de geschiedenis. Maar ook figuurlijk in de colleges over filosofie, dogmatiek, de complexe kerkgeschiedenis en de verhelderende exegese. Ik ontdekte een christendom dat allesbehalve gemakkelijk was. Maar net intellectueel uitdagend en als je er voldoende de tijd voor neemt, ontzettend verrijkend voor de eigen kijk op het leven.

De studie zorgde voor openheid in mijn hoofd, maar het was mijn relatie die zorgde voor openheid in mijn hart. Ik ben ervan overtuigd ik niet zoveel had kunnen begrijpen van deze complexe cursussen als ik op dat moment al niet verliefd was op de man die uiteindelijk mijn echtgenoot zou worden. God laat zich niet alleen kennen, maar vooral ook voelen. Vandaar ook een thesis over het huwelijk. Ik ben namelijk een *believer*, het huwelijk is zinvol. Zeker in tijden van complexe gezinsvormen, en individualisering die meer en meer onzekerheid met zich meebrengt. Met de gemeenschap als onze getuige, besef je dat het huwelijk veel breder gaat dan enkel een romantisch duo. En ook al is mijn man zelf niet gelovig, toch is het ook voor hem ook enorm betekenisvol dat ik met hem dat huwelijk wil aangaan.

Vandaaruit zou ik een tweede fundament van mijn katholieke geloofsbeleving willen aanstippen: gemeenschap en verbondenheid. De verbindende factor tussen mensen die elkaar wel of niet

kennen, maar elkaar toch het beste wensen, die elkaar het goede gunnen. Dat is iets waarin ik sporen van God kan erkennen.

Ik prijs mezelf dan ook erg gelukkig dat ik een gemeenschap gevonden heb waarin ik mooie liturgie kan beleven. Een gemeenschap van mensen die elkaar willen ontmoeten na de viering en die er ook werk van maakt om elkaar te dragen. Een liturgie waardoor het mooi en leuk is om te geloven, waarin iets te beleven is. Een oase, een rustpunt in de drukte, een bron in de woestijn. Dat heb ik ook echt nodig om elke week te kunnen herbronnen. Om de branding van mijn (vaak) onverschillige studenten te kunnen blijven staan. Laat ons alsjeblijft (opnieuw) werk maken van mooie liturgie en geloven in de kracht van oeroude rituelen. Als we die met vreugde, intensiteit en ernst kunnen beleven, weet ik zeker dat ze ook in deze tijd kunnen aanspreken.

God door kinderoegen

En toen kreeg ik kinderen.

Ik werkte al enkele schooljaren in de lerarenopleidingen kleuter en lager onderwijs en ik was al overtuigd van de natuurlijke spiritualiteit die kinderen aan de dag leggen. Maar in mijn eigen kinderen kon ik dat van nabij observeren en koesteren. De rode draad in mijn volwassen leven zouden volgende bijbelcitataten kunnen zijn: Lc 2, 19 *maar Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en bleef erover nadenken*. Zodadelijk zal ik enkel voorbeelden geven van momenten die ik zo in mijn hart heb bewaard. Maar ik wil er ook nog volgend citaat bijhalen: Lc 18, 16 *Maar Jezus riep de kinderen bij zich en zei: 'Laat ze bij me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij*. Als je luistert naar wat kinderen zelf te zeggen hebben, ontdek meer rijkdom dan wanneer je bibliotheken vol theologieboeken leest!

Ik weet niet of ik ons als een gelovig gezin zou bestempelen. Vermits mijn man niet gelovig is, lezen we thuis niet per sé veel bijbelverhalen of zijn we dagelijks aan het bidden. Maar ik vind het wel bijzonder hoe kinderen je steeds opnieuw voor de uitdaging plaatsen om te expliciteren wat je gelooft, waarom je dingen doet zoals je ze doet en wat er belangrijk is in het leven. Dat is soms best lastig, maar ook erg bijzonder.

Enkele voorbeelden.

We proberen elk weekend naar de lokale markt te gaan. Jammer genoeg komen we daar steeds vaker ook mensen tegen die zitten te bedelen. Dat vind ik vaak een verscheurend dilemma, ik wil me laten raken door het gelaat van de ander. Maar ik heb ook allerlei 'realistische stemmen' in mijn hoofd die benadrukken dat een kleine gift weinig kan veranderen, dat je moet oppassen voor mensen die zitten te bedelen... Ook zonder kinderen vind ik het al een hele confrontatie met waar ik voor wil staan. Maar met kinderen stelt dit zich nog drie keer sterker. 'Mama, waarom zit die meneer daar?'. 'Dat is iemand die het moeilijk heeft, die waarschijnlijk weinig centjes heeft en aan mensen vraagt om hulp.' 'Oh, gaan wij dan een centje geven mama?'. Elke week opnieuw... Dit zijn volgens mij de ogen van God.

Zoals ik eerder al zei, hebben we ook de luxe om te kunnen aansluiten bij een heel levendige gemeenschap die elke week een mooie kindvriendelijke liturgie verzorgd. De kinderen gaan graag en enthousiast mee naar 'ons kerkje'. Soms sluiten ze aan bij de kindernevendienst, soms blijven ze in de viering zitten en genieten van de mooie liedjes die we naar best vermogen proberen mee te zingen. Sinds enkele weken wil de oudste ook af en toe de mis dienen.

Twee jaar geleden deed ze haar eerste communie en in deze gemeenschap wordt er

gecommuniceerd in twee gedaanten, brood en wijn. Onlangs woonden we een dienst bij in een andere gemeenschap en toen was ze teleurgesteld dat ze daar niet in de wijn mocht soppen. '*Dan smaakt de hostie toch minder lekker*', volgens haar. Dat doet me nadenken dat de meeste gelovigen in de westerse kerken de feestelijke smaak van het evangelie moeten missen. Zouden we er geen baat aan hebben om het geloof terug meer swung te geven?

En dan heb ik het nog niet over de jongste gehad, die moet nog twee jaar wachten tot hij ook een hostie zal krijgen. Met de met regelmaat van de klok zeurt hij mij de oren van het hoofd dat hij ook een hostie wilt krijgen. Ook al is het vervelend, toch is het ook waardevol dat hij er zo naar uitkijkt. Misschien zijn dit ook wel ogen van God? Hij probeert dan maar op andere manieren verbondenheid te tonen met de gemeenschap. Namelijk tijdens de vredewens. Dan gaat hij een hand geven aan alle aanwezigen om hen de vrede te wensen. Om ook anderen wat dichterbij God te brengen. Ook al kent hij hen niet, hij geeft hen een hand. Is dat geen christendom zoals we het kunnen dromen? Ik ben alvast jaloers op zoveel spontaniteit en openheid.

Hoe leg je trouwens uit aan kleuters, wat een hostie precies is. Sommigen zullen er misschien van uitgaan dat je het niet moet uitleggen, dat het te moeilijk is voor hen. Maar ik probeer een andere weg te kiezen. Ik probeer de mogelijkheden van kinderen te waarderen en tegemoet te treden. Ook al betekent dat: compromissen zoeken met de rijke theologische betekenissen die je dan misschien een beetje te kort doet. Vaak spreken we over een 'broodje van Jezus', een uitspraak die uiteraard te kort doet en toch onthult het al iets van wat het is. Voor de THOMAS website wilde ik rond Witte donderdag een lesidee ontwikkelen over de hostie. Daar heb ik lang over gedacht. Tot ik plots aan het altaar stond en besepte waarom ik zelf wekelijks die hostie wil nemen. Hij geeft mij nieuwe kracht rechtstreeks van de bron. Van binnenuit voel ik mij gesterkt door het verhaal en de liefde van Jezus. Dat komt dicht bij een herkenbare ervaring voor kinderen. Ze eten ook om kracht op te doen. Vaak letterlijk, maar soms ook al figuurlijk wanneer ze gulzig verhalen oppeuzelen of als het gaat over bijzondere gerechten uit familierecepten die niet per sé lekker zijn, maar enorm veel betekenis dragen. Die associaties probeer ik te verhelderen om zo kinderen te helpen om oude tradities niet alleen te ervaren als gekke dingen van lang geleden, maar ze eigen te maken en er deel van te willen worden.

Een ander voorbeeld waarom ik pleit voor mooie sterke liturgie is de muziek die mensen raakt. Kerkvader Augustinus had het helemaal bij het rechte eind toen hij zei dat zingen twee keer bidden is (in woord en muziek). Mijn hart maakt sprongetjes als de jongste '*Alleluja*' begint te zingen midden op de straat. Hoe mijn dochter '*Laudato si*' zingt als ze zich verwondert over hoe de natuur 'schittert' in onze stad. Ook 's avonds bij het slapengaan mag ik niet weggaan zonder '*Nada te turbe*' te zingen om rust te vinden na onze dag. Het is misschien niet het klassieke bidden, maar het in wel verbindend en rustbrengend om vertrouwen tot God te kunnen uitspreken bij het begin van de nacht. De muziek maakt hen duidelijk waar de verschillende delen van de liturgie over gaan. Dat je bij het Woord van God blijde muziek hoort, versterkt de beleving dat het Evangelie geen tekst is van te moeten, en te luisteren, maar een tekst die leven en geluk wil brengen aan degene die hem willen horen. Zingend de Psalm beantwoorden, maakt duidelijk dat mensen al eeuwen zoeken naar verbinding met hetgeen onzichtbaar is. En je dat soms alleen in klanken kunt. De sobere liedjes bij de voorbeden versterken het gebed voor mensen dichtbij en veraf.

En ook al zien we deze mensen enkel in de zondagsviering, toch ervaren de kinderen deze gemeenschap ook als hun vrienden. Ze groeien naar elkaar toe. Leven mee met elkaars leven en ontdekken dat ze niet alleen staan in het beleven van het christendom. (Iets dat in andere kerkdiensten misschien wel zo zou lijken). Ook ik, die eerder een introverte persoonlijkheid heb (en zie mij hier nu staan), ervaar deze gemeenschap als deel mijn dorp. Mensen die ik vertrouw, die ik

waardeer, waarmee ik meeleef en me verbonden voel. Toen er iemand van de gemeenschap overleed en haar stoel leeg bleef, voelde ik dit heel scherp. Als de kinderen gaan logeren en een dienst missen, zijn er steeds mensen die naar hen vragen. Dat doet me telkens een enorm plezier, ze worden gedragen!

Wat betekent het om Christen te zijn vandaag?

Toen ik in Leuven op zoek moest naar een onderwerp voor mijn bachelorscriptie, ging ik op gesprek met professor Bénédicte Lemmelijn, die hier ook eerder het woord nam. We spraken ook over geloof en kwamen toen tot volgende samenvatting: *'en toch'*. Uiteraard voel ik God dichtbij in momenten van hoop en liefde, maar daarin ligt vaak de valkuil om geloof enkel te gaan associëren met positieve dingen. Dat geloof iets is voor fantasten, zij die in sprookjes geloven. Een verwijt dat gelovigen wel vaker te verduren krijgen.

'En toch', laat net ruimte voor de dualiteit en spanning die onmiskenbaar in het mensenleven (en het leven van de bijbelse getuigen) aanwezig is. Doorheen de zoektocht in de Bijbelse schatten, kan je ontdekken dat God het meest te vinden is in momenten van twijfel en toch verdergaan. Momenten van dood en toch weer opnieuw kans bieden aan het leven.

Dit sluit ook aan bij enkele persoonlijke beproevingen die reeds op mijn levenspad zijn voorbijgekomen. Ik wil er liever niet over in detail treden, maar er zijn altijd momenten waarop het leven lastig lijkt, ondoenbaar, ten einde. Dat je de rest van je dagen beter op de zetel onder een dekentje doorbrengt en niet meer verdergaat. En toch is er dan mijn geloof dat als een klein lichtje, een klein stemmetje dat mij aanspoort om blijvend oog te hebben voor momenten van Pasen. Er is ook hoop, er zijn gelukkig ook anderen. Je mag je ook steeds gedragen voelen. Dat creëert een soort basisvertrouwen bij mij, dat sterker is dan alle momenten van wantrouwen. Geloof geeft mij een innerlijk fundament van vrede, dat er steeds is, zelfs in de meest woelige stormen. En dat is niet gemakkelijk of sprookjesachtig maar net lastig. Je moet ervoor kiezen om je niet te laten meevoeren op de evidente emotiegolven, maar focus houden en vertrouwen bewaren dat er De Naam der namen, er is. Of zoals Sela zingt: *'Uw eeuwige naam wat een wonder geheim, uw naam is ik ben en ik zal er zijn.'*

Geloven betekent voor mij krachtig beseffen dat dingen onzeker zijn, dat ik het niet moet 'maken' in het leven, maar dat ik dankbaar mag ontvangen wat mij gegeven is. Dat alles kan verdwijnen, maar dat ik kan meewerken aan het positieve. Dat er kwaad in menselijke relaties zit, maar vooral ook liefde en hoop, dat het nooit te laat is om opnieuw te proberen. Dat je in elke ademteug je dichtbij God voelen als je dat wilt. Hij is er, nu de mens nog. Geloven betekent nooit zeker weten, maar zeker twijfelen. In de branding gaan staan en vandaaruit naar anderen proberen uit te stralen wat het kan betekenen om vanuit het geloof te leven.

Ik hoop van harte dat u plezier kunt vinden in het geloof, of in een ander aspect van uw leven. Ik hoop dat u mensen kunt ontmoeten waarmee u zich verbonden kan voelen. Ik hoop dat u vrede kunt ervaren, in hoofd, hart, handen en geest. Ik wens u alle goeds.

Bedankt voor uw aandacht

Sarah